

Forslag til forespørgselsdebat om vilkår og forhold for plejeforældre og plejebørn.

(Medlemmer af Inatsisartut Astrid Fleischer Rex, Demokraatit og Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqtigiit)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender og Ligestilling)

Tak for dette forslag til forespørgselsdebat, som fokus på plejebørn i vort land.

Indledningsvist skal det bemærkes, at Naalakkersuisut er opmærksom på, at der i det grønlandske samfund er mange anbragte plejebørn. Mange af disse børn har behov for omfattende hjælp på grund af de omsorgssvigt, som de allerede tidligt i livet har været udsat for.

Det er glædeligt, at der i vort samfund er mange familier, som har ressourcer og overskud til at give plejebørn en tryk opvækst, når de ikke kan være hos deres biologiske forældre. Plejefamilierne er med til at løfte en meget stor og vigtig opgave i samfundet.

Det er en stor udfordring for plejefamilierne at modtage plejebørn og Naalakkersuisut er opmærksom på, at plejefamilierne ikke altid matcher plejebørnenes behov. Mange plejebørn har store problemer og kræver derfor en særlig omsorg. Der mangler imidlertid en afdækning af hele plejefamilieområdet. Naalakkersuisut er derfor enig med forslagsstillerne i, at der er behov for en nærmere undersøgelse af under hvilke forhold, plejebørnene bliver anbragt, samt hvilke vilkår plejeforældrene tilbydes.

Der er allerede på nuværende tidspunkt planlagt, at der skal foretages en undersøgelse af hele familieplejeområdet. Undersøgelsen skal igangsættes i 2011 og afsluttes senest i 2012. Undersøgelsen skal bidrage til at belyse brugen af almindelige og professionelle plejefamilier, plejefamiliernes opgaver og forhold samt vurdere eventuelle barrierer for plejefamiliernes muligheder for at sikre bedst mulige opvækstvilkår for de anbragte børn og unge.

Undersøgelsen skal blandt andet beskrive en række faktuelle forhold, herunder antallet af almindelige og professionelle plejefamilier, antallet af børn og unge anbragt hos plejefamilier, typiske anbringelsesårsager, gennemsnitlig varighed af plejefamilieanbringelser samt de årlige udgifter anvendt på plejefamilieanbringelser. Endvidere ønskes beskrevet, hvad der oftest sker med et barn efter en plejefamilieanbringelse, samt gives en vurdering af, i hvilken grad plejefamilieanbringelserne har været med til at sikre barnets trivsel og udviklingsmuligheder.

Undersøgelsen skal endvidere beskrive kommunernes praksis med hensyn til rekruttering og tilsyn med private, almindelige og professionelle plejefamilier, samt kommunernes udøvelse af deres tilsynsforpligtelse med de anbragte børn.

Endelig ønskes en vurdering af plejefamiliernes forudsætninger og muligheder for at varetage plejeopgaverne for de anbragte børn og unge. I forlængelse heraf ønskes en vurdering af plejefamiliernes mulighed for supervision og støtte samt uddannelses- og kursustilbud til plejefamilier.

Sammenfattende arbejdes der på, at undersøgelsen kan give et godt grundlag for at drøfte den fremtidige indsats på plejefamilieområdet.

Til forslagsstillernes bemærkninger om tværfagligt samarbejde, er Naalakkersuisut enig i, at dette er vigtigt. Det skal dog samtidig betones, at udgangspunktet for indsatsen i forhold til barnet skal tage udgangspunkt i barnets behov, i henhold til landstingsforordningen om hjælp til børn og unge.

Det tværfaglige samarbejde er reguleret i landstingsforordningen om tværfagligt samarbejde i sociale sager. Det tværfaglige samarbejde skal som minimum omfatte regler for regelmæssige møder mellem repræsentanter for det stedlige sundhedsvæsen, folkeskolen og socialvæsenet. Samarbejdet kan tillige omfatte politiet, kriminalforsorgen og arbejdsmarkedskontoret.

Formålet med det tværfaglige samarbejde er at sikre, at myndighederne ved behandlingen af sager vedrørende blandt andet børn og unge med sociale vanskeligheder kan opnå det bedst mulige beslutningsgrundlag gennem udveksling af oplysninger og samtidigt sikre, at der foretages en koordination af de enkelte myndigheders indsatser. Således er der skabt et myndighedsnetværk omkring barnet, hvor alle relevante myndigheder kan arbejde sammen om, at sikre barnet den bedst mulige hjælp.

Forslagsstillerne spørger, om området med plejeforældre er økonomisk og strukturelt hensigtsmæssigt indrettet.

Til dette kan svares, at det er Naalakkersuisuts opfattelse, at plejefamilieområdet fortsat skal være et kommunalt anliggende og at det fortsat bør reguleres i lovgivningen om hjælp til børn og unge. Der er imidlertid behov for ovennævnte undersøgelse af området, også for at få belyst, om det er hensigtsmæssigt økonomisk og strukturelt indrettet.

Som allerede meddelt Inatsisartut skal børn og unge lovgivningen revideres. Arbejdet er igangsat og hensigten er at kunne fremlægge lovforslaget i 2012. Til lovrevisionsarbejdet vil indsatsområder, der beskrives under arbejdet med ”børn og unge strategien” blive medtaget.

I forhold til plejefamilieområdet vil dette også blive givet opmærksomhed i lovrevisionsarbejdet.

Forslagsstillerne spørger, om plejeforældrenes kompetencer og den daglige støtte de får, svarer til deres plejebørns behov.

Hertil skal oplyses, at Naalakkersuisut allerede for nogle år siden var opmærksom på behovet for at øge plejeforældrenes kompetencer. Derfor blev der igangsat en indsats, hvor blandt andet plejeforældrene skulle opkvalificeres. I perioden 2009 – 2011 er der afsat midler på finansloven på hovedkonto 30.01.03 til afholdelse af kurser for almindelige og professionelle plejefamilier.

Der har på nuværende tidspunkt været afholdt lokalt i næsten alle byer, således flest mulige plejefamilier har haft mulighed for at deltage. Formålet med disse kurser har primært været at øge den grundlæggende viden og kompetencer hos plejefamilierne, samt at skabe et fællesskab blandt plejefamilierne, således det i fremtiden ville være muligt at kunne kommunikere og hente råd og inspiration hos andre plejefamilier.

På kurserne i 2009 - medio 2010 blev der fra plejefamilierne fremsat ønske om tematiserede kurser, der blandt andet skulle omhandle stærkt omsorgssvigtede børn, seksuelt misbrugte børn og unge, samt teenageproblemer. Derfor er der igangsat opfølgingskurser i 2010 – 2011. Generelt gives der udtryk for stor tilfredshed fra plejefamiliernes side og responsen på kurserne har været yderst positive.

Med henblik på at kommunerne fremover bliver bedre til at rekruttere, udvikle og fastholde plejefamilierne, har der i 2010 været afholdt RUGO kurser i kommunerne. RUGO kurset er et dansk koncept, hvor sagsbehandlerne i kommunerne modtager undervisning i, hvorledes man på en hensigtsmæssig måde rekrutterer, uddanner, godkender og organiserer familieplejeområdet. RUGO kurset er opbygget efter en særlig struktur, hvor man efter en særlig fremgangsmåde giver sagsbehandlerne i kommunerne de nødvendige kompetencer og værktøjer til organiserer plejeområdet. I Nuuk bliver konceptet anvendt. Der arbejdes videre med, at konceptet også vil kunne udbredes til de øvrige kommuner.

På finansloven for 2009 – 2011 er endvidere afsat midler på hovedkonto 30.10.45 til særlige indsatser på familieplejeområdet. Midlerne er blandt andet blevet brugt til en forbedring af sagsbehandlingen gennem fokus på handleplaner, godkendelse og opsyn. Kommunerne kan søge om dækning af op til 50 % af driftsudgifterne til plejefamiliekonsulentstillingerne. Blandt andet herved kan sikres en bedre matchning mellem plejefamilien og plejebarnet, hvorved der opnås større sandsynlighed for, at plejebarnet senere undgår at blive flyttet rundt fra sted til sted som følge af, at plejefamilien ikke kan håndtere de særlige behov som plejebarnet har.

Naalakkersuisut har prioriteret informationsarbejdet højt, og Departementet for Sociale Anliggender har således udgivet en række pjecer og brochurer, der henvender sig til såvel plejeforældre som plejebørn. Endvidere er en norsk bog målrettet de mindre børn blevet oversat til grønlandsk.

Plejefamilieområdet er et kommunalt anliggende, men da området har stor betydning på børn og unge området generelt, er det Naalakkersuisuts opfattelse, at der fortsat er behov for, at kommunerne ydes hjælp til at give området det nødvendige løft, og at dette skal ske i en god dialog med kommunerne. Der skal således også fremover arbejdes for, at plejefamilierne tilbydes den faglige støtte og hjælp, som de har brug for.

Det skal endvidere nævnes, at Børn- og Ungestrategien som langsigtet tiltag blandt andet har fokus på vilkårene for anbragte børn og unge samt styrkelse af plejeforældrenes kompetencer.

Forslagsstillerne spørger, om der er brug for en undersøgelse af plejebørnenes og plejeforældrenes daglige forhold og den service de får. Hertil skal henvises til ovennævnte bemærkninger om den allerede planlagte undersøgelse af hele plejefamilieområdet i 2011.

Det er håbet, at undersøgelsen vil kunne give et godt udgangspunkt for at vurdere, hvilke tiltag og forbedringer der i fremtiden vil være brug for.

På døgninstitutionsområdet er allerede foretaget en omfattende undersøgelse, som blev afsluttet i 2010.

Disse to undersøgelser vil tilsammen belyse hele området for anbringelser af børn og unge udenfor hjemmet.

I Nordisk Råds regi er der ligeledes interesse for plejefamilieområdet. Det kan oplyses, at Grønland indgår i et dansk forskningsprojekt finansieret med nordiske midler, hvor det skal undersøges, hvordan det går senere i livsforløbet med de børn, der har været anbragt uden for hjemmet.

Plejebørn er en særlig udsat gruppe i samfundet. Det er derfor vigtigt at tage hånd om dem så tidligt som muligt. En tidlig indsats forbedrer muligheden for, at børnene kan få en normal tryk opvækst. Plejebørnene kommer typisk fra familier, der ikke er velfungerende og ikke kan give barnet den tryghed og stabilitet, som er en nødvendighed for barnets udvikling. Plejebørn er på grund af omsorgssvigt i en tidlig alder en særlig sårbar gruppe, som i mange tilfælde

kræver en særlig pleje. Det er derfor vigtigt, at plejeforældrene tilbydes de bedst tænkelige vilkår, så de kan give barnet den trygge opvækst.

Med disse bemærkninger ser Naalakkersuisut frem til en vigtig debat i Inatsisartut.